

Nagy Marietta

A MAGYAR SZÉPIRODALMI MŰVEK FORDÍTÁSAI ÉS FOGADTATÁSUK TÖRÖKORSZÁGBAN 1.

A magyar könyvpiacra egyre több olyan könyvvel találkozunk, amelyek török szerzőktől származnak, évente akár öt-hat szépirodalmi mű fordítása is megjelenik, de vajon mit tudunk a magyar könyvek törökországi jelenlétéről és szerepléséről? Mióta érhetők el magyar szépirodalmi alkotások török fordításban, hogyan fogadja a török közönség ezeket a könyveket, hány kiadást értek el, és melyek voltak azok a művek, amelyeket az állami és magánkiadók érdemesnek találtak arra, hogy lefordítsanak? Jelen összegzésben ezekre a kérdésekre keresünk választ, továbbá arra, hogy kik azok a személyek és melyek azok az intézmények, akik és amelyek nagyban hozzájárultak ahhoz, hogy a magyar irodalmat megismerhesse a török közönség.

2014-ben, amikor Törökország volt az áprilisban megrendezett 21. Budapesti Nemzetközi Könyvfesztivál díszvendége, a Cumhuriyet című török napilap újságírója, Metin Celal megpróbált utánajárni, hogy Törökországban milyen magyar szépirodalmi művek fordításai lelhetők fel. A *Türkinfön* megjelent cikkében¹ tapasztalatait megosztva arról számolt be, hogy egyáltalán nem volt könnyű dolga, amikor megpróbálta összegyűjteni az említett műveket, hiszen még a Milli Kütüphane – Török Nemzeti Könyvtár – internetes katalógusából sem jutott a kérdésre vonatkozó információkhoz, és a legfrissebb török forrást, amelyet a témával kapcsolatban talált, egy 1978-ból származó, *A balkáni országok irodalmi műveinek török fordításai* címet viselő bibliográfiai munka jelentette.² A mi dolgunk ennél könnyebbnek bizonyult; egy-

1 Metin CELAL, *Türkçe'de Macar Edebiyatı*, *Türkinfo* 2015.01.31., <https://turkinfo.hu/kultur/edebiyat/turkcede-macar-edebiyati>.

2 Behçet NECATIGİL, *Balkan Ülkeleri Edebiyatlarından Türkçeye Çeviriler*, *Türk Dili Dergisi Çeviri Sorunları Özel Sayısı*, 1978. július.

részt mert 1995-ben Tasnádi Edit írt egy rövid magyar nyelvű összefoglalót a Törökországban addig megjelent magyar szépirodalmi művekről,³ másrészt, mert 2015-ben megjelent Dursun Ayan bibliográfiája, amely összegyűjti mindazon magyar vonatkozású vagy magyar szerző által jegyzett könyveket, amelyek addig megjelentek törökül.⁴ Külön erénye ennek a bibliográfiának, hogy az egyes könyvek kapcsán feltünteti azt is, milyen nyelvből fordították törökre az adott művet. Fontos támpontokat adott továbbá Mehmet Tahir Öncü 2017-ben megjelent bibliográfiája is, amely országoként és szerzők szerint csoportosítja az idegen nyelvről törökre lefordított műveket. A bibliográfia 26. fejezete foglalkozik a magyar irodalommal.⁵ Öncü kiadványa lehetőséget kínál arra is, hogy arányaiban összevessük a különböző nyelvekről törökre fordított könyvek számát. Munkánkat segítette az isztambuli Balassi Intézet PDF-formátumban elérhető listája,⁶ illetve néhány később említett tanulmány is.

Az első török fordításban közölt magyar művek, köztük elbeszélések, drámák és versfordítások a 20. század tízes, húszas éveinek folyóirataiban jelentek meg, így Lengyel Menyhért drámája, a *Taifun* is. Az 1909-es vígszínházi bemutatóját követően világsikert aratott színdarabot 1912-ben a Şehbal című török folyóirat közölte.⁷ Az első könyvről azonban még hosszú éveket kellett várni, hiszen ahhoz, hogy magyar nyelvről nagyobb mennyiségben lehessen fordítani, műfordítók kelletttek, a művek befogadásához pedig olvasni tudó közönség. E két feltétel teljesüléséhez az újonnan születő köztársaság oktatás- és kultúrpolitikája biztosította a hátteret.

A Török Köztársaság 1923-as megalakulása és az ataturki oktatás-reform előtt a török lakosság körülbelül egytizede tudott írni-olvasni,⁸ így a befogadó közönség hiánya is befolyásolta a műfordításban megjelenő művek számának alakulását. Az 1924-es egységes oktatásról szóló törvény, illetve az 1933-as egyetemi reform azonban pozitív változást indított el. Az oktatási törvénynek köszönhetően kiépülő alapfokú oktatási intézményi rendszer az analfabétizmus visszaszorításában ját-

3 TASNÁDI Edit, *A magyar irodalom Törökországban*, Hungarológia 7. (1995/7.), 88–92.

4 DURSUN AYAN, *Türkçede Macarlarla ilgili Telif ve Çeviri Kitaplar*, Kitabevi, İstanbul, 2016.

5 Mehmet Tahir ÖNCÜ, *Türkçe çeviriler bibliyografyası, Dünya edebiyatından çeviriler*, Hiperlink, İstanbul, 2017, 401–404.

6 *Magyar könyvek törökül*, http://www.isztambul.balassiintezet.hu/attachments/article/498/magyar_konyvek_torokul_tr.pdf.

7 LENGYEL Menyhért, *Taifun*, Şehbal Dergisi 1912/50–70.

8 Prof. Dr. Melek ÇOLAK, *Kemal Atatürk kultúrpolitikája*, Mediterrán és Balkán fórum XI. (2018/1.), 33–37.

szott szerepet, míg az egyetemi reformnak köszönhetően sok külföldi tudóst alkalmaztak az újonnan létrehozott egyetemeken. Atatürk személyesen szorgalmazta, hogy megalakuljon az új Ankarai Egyetem Nyelvészeti és Földrajzi Kara, amelyen belül a Rásonyi László vezette Hungarológiai Intézet – a tulajdonképpeni tanszék – 1936-ban kezdte meg működését. Innen került ki a magyarul tudó műfordítók első nemzedéke, köztük Necmi Seren is, akinek az első törökül megjelent magyar regény fordítását köszönhetjük.

Az első török fordításban megjelent magyar regény, Lázár István *Vesztaszűz*⁹ címen kiadott műve 1940-ben látott napvilágot. Az itthon is népszerű szerző regényét többször is kiadták Törökországban, utoljára 2004-ben, de antikváriumokban az első kiadás is fellelhető még.

Szintén 1940-ben jelent meg törökül Földes Jolán 1936-ban kiadott regénye, *A halászó macska uccája*.¹⁰ Földes Jolán ezzel a regényével vált világszerte ismertté, miután megnyerte a londoni Pinker kiadó nemzetközi regény pályázatát. A könyvet tizenhárom nyelvre lefordították (a török változat nagy valószínűséggel nem a magyar eredetiből készült), több millió példány kelt el belőle, ennek ellenére a hazai irodalomkritikusok fanyalognak fogadták.¹¹ Tehát az első török fordításban megjelent magyar regények igazi nemzetközi bestsellerek voltak, amelyeket a török olvasóközönség is lelkesen fogadott. Erre utal az is, hogy Földes Jolánnak néhány éven belül három másik regénye is megjelent, a *Volt egy gimnazista lány*,¹² a *Férjhez megyek*¹³ és *Az aranyfülbevaló*.¹⁴ A regények megérték a második kiadásukat, sőt, a Yeşilcam filmstúdió 1966-ban elkészítette *Az aranyfülbevaló* filmváltozatát is.

1940-ben a Hasan Ali Yücel vezette török Milli Eğitim Bakanlığı – Nemzeti Oktatási Minisztérium, továbbiakban MEB – óriási vállalkozásba fogott; útnak indította a *Fordítások a világirodalomból*¹⁵ című több száz kötetes sorozatát, melyen belül Magyar Klasszikusok,¹⁶ illetve Modern magyar szépirodalmi művek¹⁷ alcím alatt számos magyarról

9 István LÁZÁR, *Vesta Rabibesi*, ford. Necmi SEREN, Ahmet Halit, İstanbul, 1940.

10 Jolán FÖLDES, *Bahk Tutan Kedi Sokağı*, ford. Nasuhi BAYDAR, Ahmet Halit, İstanbul, 1940.

11 HEGEDŰS Géza, *Földes Jolán és A halászó macska uccája*, Csíkszeredai olvasókör, Rendhagyó olvasmányok, <https://sites.google.com/site/olvasokoer/rendhagyolvasmanyok/a-halaszo-macska-uccaja/hegedus-geza-foeldes-jolan-es-a-halaszo-macska-uccaja>

12 Jolán FÖLDES, *Bir liseli kız vardı*, ford. Niyal EMİN, İnkilap, İstanbul, 1944.

13 Jolán FÖLDES, *Evləniyorum*, ford. Muazzez Tahsin BERKAND, İnkilap, İstanbul, 1945.

14 Jolán FÖLDES, *Altın küpeler*, ford. Mustafa YILDIRIMALP, Nebioğlu, İstanbul, 1948.

15 Dünya Edebiyatından Tercümeleer.

16 Macar Klasikleri vagy Klasik Macar Edebi Eserleri.

17 Modern Macar Edebi Eserleri.

törökre fordított mű látott napvilágot. A kötetek szerkesztésében nagy szerepe volt a Hungarológia tanszék akkori professzorának, Dr. Halasi-Kun Tibornak. A MEB 1947-ben, a Tercüme című folyóiratban közölt listája,¹⁸ amely a Magyar Klasszikusok cím alatt 46 tételt sorol fel (közük a modern sorozathoz tartozókat is), nem időrendben jelöli meg az egyes köteteket, és az addig megjelentek mellett a tervezett kiadásokat is tartalmazza.¹⁹ Erdal Çoban Halasi-Kunról írt tanulmányában²⁰ viszont megtaláljuk azt a 21 művet – pontos bibliográfiai adatokkal –, amely 1963-ig a két sorozat keretében megjelent. Egy pillantást vetve ezekre a könyvekre megállapíthatjuk, hogy a regények mellett más műfajok is képviseltetik magukat. A megjelenések évszámát vizsgálva azt is látni fogjuk, hogy az első években évente több kötet is kiadásra került – 1946-ban 9 kötet jelent meg –, melyeket néhány fordító (Sadrettin Karatay, Ziya Tugal, Necmi Seren, Sami Nabi Özerdim, akik mind az 1936-ban életre hívott Hungarológia tanszékről kerültek ki) jegyezték. Elképzelhetjük, milyen óriási munka folyt ebben a fordítói műhelyben, ráadásul egy olyan időszakban, amikor sem magyar–török szótár, sem számítógép nem állt rendelkezésre. Lássuk tehát a MEB magyar sorozataiban megjelent köteteket:²¹ elsőként Mikes Kelemen *Törökországi leveleit* adták ki,²² ezt követte Móricztól *Az Isten háta mögött*,²³ Herczeg Ferencről a *Pogányok*,²⁴ a *Bizánc*²⁵ és a *Kék róka*,²⁶ Gárdonyitól *A láthatatlan ember*,²⁷ majd *Az a hatalmas harmadik*,²⁸ Mikszáth Kálmántól *A beszélő köntös*,²⁹ és a *Szent Péter esernyője*,³⁰ Csiky Gergelytől a *Proletárok*,³¹ Szigligetitől a *Liliumfi*,³² Molnár Ferencről a *Gyerekek*,³³ Lengyel Menyhértől a már említett *Taifun*,³⁴ Jókaitól az *Arany-*

18 *Dünya Edebiyatından Tercüme*, Tercüme dergisi 7. (1947/41–42.), 436–503.

19 *Uo.*, 495–497.

20 Erdal ÇOBAN, *Türkiye’de bir Macar Türkolog: Tibor Halasi-Kun*, DTCF Dergisi 56. (2016/2.), 413–439. <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/26/2131/22059.pdf>

21 *Uo.* 419.

22 Kelemen MIKES, *Türkiye Mektupları I-II.*, ford. Sadrettin KARATAY, Milli Eğitim Bakanlığı (a továbbiakban MEB), Ankara, 1944–45.

23 Zsigmond MÓRICZ, *Tanrı Gözünden Irak*, ford. Sadrettin KARATAY, MEB, Ankara, 1945.

24 Ferenc HERCZEG, *Paganlar*, ford. Sadrettin KARATAY, MEB, Ankara, 1945.

25 Ferenc HERCZEG, *Bizans*, ford. Sadrettin KARATAY, MEB, Ankara, 1946.

26 Ferenc HERCZEG, *Mavi Tilki*, ford. Sadrettin KARATAY, MEB, Ankara, 1957.

27 Géza GÁRDONYI, *Anlaşılmayan İnsan*, ford. Ziya TUGAL, MEB, Ankara, 1946.

28 Géza GÁRDONYI, *Üçüncü Kudret*, ford. Sami Nabi ÖZERDİM, MEB, Ankara, 1946.

29 Kálmán MIKSZÁTH, *Konuşan Kaftan*, ford. Sadrettin KARATAY, MEB, Ankara 1946.

30 Kálmán MIKSZÁTH, *Aziz Petrus’un Şemsiyesi*, ford. Necmi SEREN, MEB, Ankara 1946.

31 Gergely CSIKY, *Tufeyliler*, ford. Sadrettin KARATAY, MEB, Ankara, 1946.

32 Ede SZIGLIGETI, *Liliumfi*, ford. Necmi SEREN, MEB, Ankara, 1946.

33 Ferenc MOLNÁR, *Çocuklar*, ford. Necmi SEREN, MEB, Ankara, 1946.

34 Menyhért LENGYEL, *Taifun*, ford. Sadrettin KARATAY, MEB, Ankara, 1946.

ember,³⁵ és *Az új földesúr*,³⁶ Kisfaludy Károlytól a *Csalódások*,³⁷ Kölcsey Ferencről a *Parainesis*,³⁸ Csathó Kálmántól a *Varjú a toronyórán*,³⁹ Mórától az *Ének a búzamezőkről*,⁴⁰ Kuncz Aladártól a *Fekete kolostor*,⁴¹ valamint Szabó Dezsőtől *Az elsodort falu*.⁴² A projekt méreteire jellemző, hogy további kötetek megjelentetését is célul tűzte ki. A tervezett kötetek között szerepeltek Pázmány Péter beszédei, Kazinczy Ferenc leveleinek válogatása, Katona Józseftől a *Bánk bán*, Széchenyi István és Kossuth Lajos emlékiratai, Eötvös Józseftől egy válogatáskötet, Jósika Miklóstól az *Abafi*, Kemény Zsigmondtól az *Özvegy és leánya*, Madách Imrétől *Az ember tragédiája*, Jókai Mórtól a *Sárga rózsza* és a *Fehér rózsza*, Gyulai Páltól az *Egy régi udvarház utolsó gazdája*, Molnár Ferencről a *Liliom*, Móricz Zsigmondtól a *Sárarany*, Makkai Sándortól az *Ördög-szekér*, Zilahy Lajostól a *Két fogoly* és *A tábornok*, Nyíró Józseftől az *Uz Bence*, Tamási Áron *Ábel-trilógiája*, Vaszary Gábortól a *Ketten Párizs ellen*, Körömdi Ferencről a *Budapesti kaland*, Márai Sándortól a *Féltékenyek*, Ignác Rózsától a *Született Moldovában*, továbbá két versantológia is.⁴³ A tervezett fordítások egy része később meg is jelent, bár többségük már magánkiadóknál, mint például Zilahy regénye, a *Két fogoly*,⁴⁴ amely sok kiadást megért különböző fordításokban, vagy Jókaitól a *Fehér Rózsza*⁴⁵ illetve *Az ember tragédiája* 1998-ban Gün Benderli és Hazai György tolmácsolásában.⁴⁶ Érdekességként megemlítjük, hogy a MEB két magyar sorozatában megjelent könyvek nemcsak újabb kiadásokat értek meg, hanem 1999 után több kötet facsimile kiadásban is megjelent (így Herczeg és Mikszáth művei) a *Cumhuriyet* kiadó *Dünya Klasikleri – A világ klasszikusai* – című sorozatában.

35 Mór JÓKAI, *Altın Adam I.*, ford. Ferit Zahir TÖRÜMKÜNEY, MEB, Ankara, 1947.

Mór JÓKAI, *Altın Adam II.*, ford. Sadrettin KARATAY, MEB, Ankara, 1955.

36 Mór JÓKAI, *Yeni Çiftlik Sahibi*, ford. Sadrettin KARATAY, MEB, Ankara, 1948.

37 Károly KISFALUDY, *Aldanıslar*, ford. Sadrettin KARATAY, MEB, Ankara, 1948.

38 Ferenc KÖLCSEY, *Öğütler*, ford. Necmi SEREN, MEB, Ankara, 1949.

39 Kálmán CSATHÓ, *Kule Saatindeki Kuzgun*, ford. Sami Nabi ÖZERDİM, MEB, Ankara, 1950.

40 Ferenc MÓRA, *Buğday Tarlalarının Destanı*, ford. Sadrettin KARATAY, MEB, Ankara, 1951.

41 Aladár KUNCZ, *Kara Manastır I-II.*, ford. Necmi SEREN, MEB, İstanbul 1956.

42 Dezső SZABÓ, *Sürüklenen Köy*, ford. Sadrettin KARATAY, MEB, Ankara, 1963.

43 *Dünya Edebiyatından Tercüme*ler, Tercüme dergisi 1947/41–42., 495–497.

44 Lajos ZILAHY, *İki Esir*, ford. Tahir TÖRÜMKÜNEY, Akba, Ankara, 1943.

45 Mór JÓKAI, *Kanlı Lale: Patrona Halil'i İsyana Sürükleyen Büyük Aşk*, ford. Hüseyin Namık ORKUN, Şa-to, İstanbul, 2001.

46 Imre MADÁCH, *İnsanın Trajedisi*, ford. Gün BENDERLİ – HAZAI György, Kültür Bakanlığı, Ankara, 1998.

A MEB tervezett egy Magyar Tudományos Művek című sorozatot is, de a kiadni kívánt kilenc műből végül csak kettő jelent meg.⁴⁷

Az állami kiadó mellett már a negyvenes évektől kezdve a magánkiadók is jelentettek meg magyar műveket, bár ezek esetében a fordítás általában egy közvetítőnyelv segítségével történt, és jellemzően rövidítve. Nem nehéz belátni, hogy a közvetítőnyelv használata, pláne ebben a nyelvi relációban nem túl szerencsés, és a fordított mű minőségét negatívan befolyásolhatja. Különösen népszerűnek bizonyultak Zilahy regényei, a *Két fogoly*, a *Halálos tavasz*⁴⁸ és a *Valamit visz a víz*,⁴⁹ melyeknek a mai napig jelennek meg új kiadásai, továbbá Molnár Ferenc *A Pál utcai fiúk* című regényének különböző kiadásai, melyek 1944-től érhetőek el. A negyvenes években több, egy kiadást megért fordítás is eljutott az olvasókhöz.⁵⁰ Ilyen például Vaszary Gábor szerelmes regénye, a franciából fordított *Csak te*,⁵¹ vagy Bónyi Adorjántól *Az élet és a véletlenek*.⁵²

A hidegháborús évtizedek nem kedveztek a két ország kulturális együttműködésének. Az ötvenes és a hatvanas években megtört a korábbi lendület. MEB sorozataiban publikált kötetekkel együtt is mindössze néhány magyar mű fordítása jelent meg törökül, köztük 1957-ben Harsányi Zsolttól a Liszt életéről szóló *Magyar rapszódia*,⁵³ vagy 1964-ben *Hét krajcár* címmel egy tíz novellát tartalmazó antológia, benne többek között Jókai, Mikszáth, Gárdonyi, Herczeg, Móricz, Kosztolányi írásaival.⁵⁴ A hatvanas évek végén a könyvesboltokba kerültek az első törökre fordított Déry Tibor-novellák – 1967-ben *Vidám temetés* címmel⁵⁵ egy három elbeszélést tartalmazó válogatás –, amelyeket továbbiak követtek a hetvenes és nyolcvanas években, jelesül *Az óriáscse-csemő*⁵⁶ és a *Niki*.⁵⁷ *A vidám temetés* népszerűségét mutatja, hogy rádiójáték formájában is feldolgozták.⁵⁸ Egy kiadást ért meg Hubay Miklós

47 Ezek: Gyula NÉMETH, *J(ózsef) Thury*, ford. Ziya TUGAL, MEB, Ankara, 1950. és Sándor TAKÁTS, *Macaristan Türk Aleminde Cizgiler*, ford. Sadrettin KARATAY, MEB, Ankara, 1958. A kiadásra nem került művekkel kapcsolatban lásd ÇOBAN, *I. m.*

48 Lajos ZILAHY, *Öldüren Babar*, ford. Halit Fahri OZANSOY, Ahmet Halit, İstanbul, 1942.

49 Lajos ZILAHY, *Nehirden gelen kadın*, ford. Adnan TAHİR, Semih Lütfi, İstanbul, 1943.

50 Lásd TASNÁDI, *I. m.*

51 Gábor VASZARY, *Yavrum*, ford. Fethi KARDEŞ, Apap, İstanbul, 1945.

52 Adorján BÓNVI, *Hayat ve Tesadüfler*, ford. Zahir TÖRÜMKÜNEY, Yüksel, İstanbul, 1945.

53 Z. von HARSÁNYI, *Rapsodi*, ford. Sahire SAĞMAN, Türkiye, İstanbul, 1957.

54 *Yedi Metelik*, ford. és vál. Sami Nabi ÖZERDİM, İmece Dergisi, Ankara, 1964.

55 Tibor DÉRY *Eğlenti Bir Gömme Töreni*, ford. Adalet CİMCOZ, Bilgi, Ankara, 1967.

56 Tibor DÉRY, *Dev*, ford. Ülkü TAMER, Varlık, İstanbul, 1968.

57 Tibor DÉRY, *Niki*, ford. Barış PIRHASAN, Yankı, İstanbul, 1974.

58 Tibor DERY, *Eğlenti Bir Gömme Töreni*, Youtube 2017.02.02., <https://www.youtube.com/watch?v=oPuXLEbzL7A>.

színműve, a *Szfinx*⁵⁹ és Körmendi Ferenc 1937-es könyve, a *Találkozás és búcsú*,⁶⁰ valamint Hernádi Gyula *32 óra szabadság* című regénye.⁶¹

A hetvenes évek elején megjelent egy válogatáskötet *Magyar elbeszélések antológiája* címmel,⁶² valamint Szabó Magdától *Az őz*⁶³ (2018-ban új fordításban is napvilágot lát⁶⁴), Sarkadi Imrétől a *Gyáva*⁶⁵ (ez 1974-ben és 1978-ban is megjelent), Móricz Zsigmondtól a *Légy jó mindhalálig*,⁶⁶ továbbá Karinthy Ferencről a *Budapesti tavasz*.⁶⁷

A nyolcvanas évek a próza terén két Kristóf Ágota-kötetet hozott, *A nagy füzetet*⁶⁸ és *A bizonyítékot*,⁶⁹ ám mindkettőt francia nyelvből fordították.

A kilencvenes évek Kristóf Ágota újabb kisregényével, *A harmadik hazugsággal* indult, amely 1993-ben jelent meg.⁷⁰ Az itt felsorolt három kisregényt egy kötetbe rendezve is kiadták 2010-ben. Szintén ebben az évtizedben jelent meg a török színházakban is játszott *Macskajáték* Örkény Istvántól a kulturális minisztérium gondozásában,⁷¹ és Móricz Zsigmond *Árvácskája*.⁷² 1997-ben újabb kortárs mű került a könyvesboltokba, Esterházy Pétertől a németről fordított *Egy nő*,⁷³ majd 1999-ben Kertész Imre *Sorstalansága*.⁷⁴ Miként már utaltunk rá, a 20. század utolsó évtizedében jelent meg törökül Madách Imrétől *Az ember tragédiája*, szintén a kulturális minisztérium kiadásában.

Mielőtt átlépnénk a 21. századba, vizsgáljuk meg a költészet helyzetét is. A versfordítás, ha lehet, még nagyobb kihívások elé állítja a műfordítót, hiszen a fordításnak vagy sokszor inkább átköltésnek tükröznie kell az eredeti vers hangulatát, dinamikáját, és a mű a fordító

59 Miklós HUBAY, *Sphinks ya da koruyucunun sonu*, ford. Nisa KADIBEŞEGİL, Oluşum, Ankara, 1968.

60 Ferenc KÖRMENDI, *İki Aşk Arasında*, ford. Süheyla AYKUT YKUT, Afat, İstanbul, 1967.

61 Gyula HERNÁDI, *32 Saat Özgürlük*, ford. Cemal SÜREYA, Habora, İstanbul, 1968.

62 *Macar Hikayeleri Antolojisi*, vál. Reşit MUZAFFER, Varlık, İstanbul, 1970.

63 Magda SZABÓ, *Yavru Ceylan*, ford. Gabriella KÁLMÁN – Hüsnü MENGELLI, E Yayınları Sahaf, İstanbul, 1972.

64 Magda SZABÓ, *Yavru Ceylan*, ford. Yasemin PİCHLER, Yapı Kredi, Ankara, 2018.

65 Imre SARKADI, *Korkak* ford. Nisa KADIBEŞEGİL, Kalite, Ankara, 1974.

66 Zsigmond MÓRICZ, *Mişi* ford. Gabriella KÁLMÁN – Hüsnü MENGELLI, Milliyet, İstanbul, 1974.

67 Ferenc KARINTHY, *Budapeste'de Babar*, Milliyet–Karacan, İstanbul, 1978.

68 Ágota KRISTÓF, *Büyük Defter*, ford. Ayşe KURŞUNLU ORTAÇ, Afa, İstanbul, 1987.

69 Ágota KRISTÓF, *Kanıt*, ford. Ayşe KURŞUNLU ORTAÇ, Afa, İstanbul, 1988.

70 Ágota KRISTÓF, *Üfüncü yalan*, ford. Ayşe KURŞUNLU ORTAÇ, Afa, İstanbul, 1993.

71 István ÖRKÉNY, *Kedi Oyunu*, ford. Faruk ERSÖZ, Kültür Bakanlığı, Ankara, 1993.

72 Zsigmond MÓRICZ, *Kır Menekşesi*, ford. Naciye GÜNGÖRMÜŞ, Prospero, İstanbul, 1997.

73 Péter ESTERHÁZY, *Bir Kadın*, ford. Berrak YEDEK, Telos, İstanbul, 1997.

74 Imre KERTÉSZ, *Kadersizlik*, ford. İlknur ÖZDEMİR, Can, İstanbul, 1999.

legjobb szándéka ellenére is sokat veszíthet az erejéből, eredeti kvalitásából. A prózával összevetve a magyar versekkel mostoháiban bántak a török kiadók. Az első, nyersfordításokat tartalmazó Petőfi-kötet 1943-ban jelent meg *A szabadság és szerelem versei*⁷⁵ címmel. 1970-ben⁷⁶ és 1973-ban, a költő születésének 150. évfordulóján egy-egy válogatás-kötetet⁷⁷ – az utóbbit franciából fordították – adtak ki, de egyik sem ért meg több kiadást. 1986-ban *Tiszta szívvel* címen egy József Attila-kötet⁷⁸ jelent meg, 1992-ben pedig egy Ady-válogatás *Vér és arany* címmel,⁷⁹ szintén franciából átültetve törökre. Az elmúlt évezredet 1997-ben egy Radnóti Miklós-válogatás⁸⁰ zárta.

A magyar szépirodalmi művek török nyelvű kiadásainak száma az ezredfordulót követően növekedni kezdett. Cikkünk második részében e pozitív változással és annak okaival foglalkozunk majd, és bepillantást nyújtunk a magyar gyermekirodalom törökországi jelenlétébe is.

75 Sándor PETŐFI, *Aşk ve Hürriyet şiirleri*, ford. Necmi SEREN, Ahmet Halit, İstanbul, 1943.

76 Sándor PETŐFI, *En güzel şiirleriyle Petőfi*, ford. Basri GOCUL, Özvar, İstanbul, 1970.

77 Sándor PETŐFI, *Şiirler*, ford. Tahsin SARAÇ, Cem, İstanbul, 1973.

78 Attila JÓZSEF, *Temiz Yürekle* ford. Edit TASNÁDI – Kemal ÖZER, Broy, İstanbul, 1986.

79 Endre ADY, *Kan ve Altın* ford. Tahsin SARAÇ, Adam, İstanbul, 1992.

80 Miklós RADNÓTI, *Köpüklenen Gök*, ford. Edit TASNÁDI – Kemal ÖZER, Yordam, İstanbul, 1997.